

Posudek na rigorózní práci:

Ivana Žahourová, Mikve: fenomén židovské obřadnosti. Poznámky k nedávnoobjeveným lázním v ČRa na Moravě. Praha 1214, 216 rkp.a fotopříloha
Praha, 2010, ÚE FF UK, 146 s, textové + foto přílohy.

Rigorózní práce Mgr. Ivany Žahourové-Šedivce nazvaná **Mikve: fenomén židovské obřadnosti.** (**Poznámky k nedávno objeveným lázním v ČRa na Moravě**) vychází z úspěšně obhájené diplomové práce, kterou však významně obohacuje o řadu nově objevených *mukvé* na Moravě.

Problematika očištění židovské lázně je autorkou zkoumána z mnoha hledisek a této rozmanitosti přístupů odpovídají i četné zdroje informací, z nichž autorka čerpá. Práce je založena na archivních pramenech (např. soupisu židovských familiantů, matrikách židovských náboženských obcí, registratuře zemského židovstva aj.)

Vedle archiválií čerpala autorka ze základních spisů judaismu (Tory, Mišny, Talmudu), encyklopedických prací (Newman, Sivan), z historické literatury (Gold, Kuča, Pěkný), z literatury zaměřené na židovskou obřadnost (Fiedler, Kaplan, Putík, Pavlát, Veselská), dále z krásné literatury obsahující judaika (Abramov, Mannová, Olbracht), za židovských periodik a internetových zdrojů.

Zcela mimořádná pozornost je věnována terénnímu výzkumu. Ten byl realizován v letech 2009-2013 a orientován dvěma směry:

1. Jednak k výpovědi respondentů/tek, kteří/ré rituál podstupují a také k *balani* (lázeňské/), která na správnost očisty dohlíží.
2. Jednak ke zjišťování existence mikve v obcích na území Čech a Moravy Tento výzkum byl uskutečňován jak formou dotazníkového šetření jehož „respondenty“ byly obecní úřady a muzea tak rekognoskací v terénu. Informace z českých zemí byly komparovány s poznatky z muzeí v Německu, Rakousku a Polsku.

Práce je rozčleněna do dvou větších celků, z nichž první zahrnuje historii očišťovacího rituálu, charakteristiku rituální čistoty lidí a věcí i předpisy určující technické parametry očištění lázně. Tato pasáž ozřejmuje židovský zákon regulující manželství a zaručující tak rodinnou čistotu a rovněž určující, kdy je žena povinna se čistit. Židovský zákon stanovuje jak přípravu, tak ponoření „tvila“. Tato část obsahuje i rituální očišťování mužů.

Tato část práce je založena jednak na tradičních spisech judaismu, jednak na výpovědích informátorů – pražské i brněnské *balonit* a ortodoxních židů z Prahy a z Brna. |Autorka tak podává podobu současného rituálů.

Druhá, stěžejní část práce představuje i hlavní autorčin výzkumný záměr, jimž byla identifikace obcí v Čechách a na Moravě, v nichž byla nebo dosud je *mikve* provozována. Provedla v mnoha případech zdárně rekognoskaci lokalit se zaniklým židovským osídlením v nichž se dala předpokládat existence *mikve*. Zde vycházela z premisy, že v místě židovského osídlení by se měla nacházet i rituální lázeň.

Výzkum potvrdil existenci rituální lázně na řadě míst v Čechách, o nichž odborná literatura dosud mlčí. Zde autorka pracovala s matrikami, plány ghatt, výsledky terénního výzkumu a dotazníkového šetření.

Výsledkem zkoumání je soupis dochovaných i zaniklých rituálních lázní v Čechách a na Moravě přehledně uspořádaný do tabulek, z nichž jsou patrná bližší data o každé lázni, který by se mohl stát základem pro katalog očištěných lázní na území republiky.

Dosavadní autorčino bádání přineslo řadu nových poznatků o pro měnách očištěných koupelí v čase, o řadu diferencí v současném provádění v Praze a v Brně a zejména o řadu dosud tabuizovaných informací o intimním životě židů (židovské komunity).

Oceňuji schopnost mgr. Ivany Šedivce jít za vytčeným cílem, kriticky pracovat s rozmanitými zdroji informací, uvést zkoumanou problematiku do historických, kulturních i sociálních souvislostí, cílevědomě pracovat a dokumentovat realie v terénu, schopnost navázat důvěryplné vztahy s respondenty. Prokázala, že má dobré předpoklady pro odbornou činnost.

Předpokládanou rigorózní práci doporučuji k obhaobě.

Praha, 30. Března 2014

PhDr. Jaroslava Krupková, CSc.